

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

NAMŲ ŪKIŲ APKLAUSOS DĖL FINANSINĖS ELGSENOS APŽVALGA

2015

ISSN 2424–3493 (ONLINE)

NAMŲ ŪKIŲ APKLAUSOS DĖL FINANSINĖS ELGSENOS APŽVALGA

2015 / 2

Namų ūkių apklausa dėl finansinės elgsenos skirta namų ūkių taupymo ir skolinimosi įpročiams bei priežastims nustatyti, išsiaiškinti, kaip namų ūkiai vertina savo dabartinę finansinę padėtį. Į apklausą taip pat įtraukti klausimai apie namų ūkių ateities lūkesčius – finansinės būklės pokyčius, taupymo ar skolinimosi planus.

Apžvalgoje naudoti Lietuvos banko užsakymu atliktos namų ūkių apklausos duomenys.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

© Lietuvos bankas, 2015

APKLAUSOS TIKSLAI, SUDARYMO METODAI IR PRINCIPAI

Namų ūkių¹ finansinė padėtis ir elgsena daro reikšmingą įtaką Lietuvos finansų sistemos stabilumui. Lietuvos banko duomenimis, 2015 m. spalio mėn. Lietuvoje veikiančių kredito įstaigų namų ūkiams suteiktos paskolos sudarė 40,9 proc. viso tokių įstaigų paskolų, suteiktų Lietuvos rezidentams, portfelio, o indėliai – 60,0 proc. visų Lietuvos rezidentų indėlių. Norint tinkamai įvertinti namų ūkių finansinius įpročius, jų susiformavimo priežastis, ateities vertinimą, du kartus per metus² atliekama namų ūkių apklausa dėl finansinės elgsenos ir jos pagrindu parengiama rezultatų apžvalga.

Apklausos pagrindu parengtą apžvalgą sudaro keturios dalys:

- pirmoje dalyje pateikiami apibendrinti duomenys apie namų ūkių taupymo įpročius (taupymo priežastis, galimybes sutaupyti, taupymo priemonės ir taupymo planus);
- antroje dalyje nagrinėjami namų ūkių finansiniai įsipareigojimai: jų rūšys, skolinimosi priežastys, įsipareigojimų naštos vertinimas, įsipareigojimų nevykdymo priežastys, įsipareigojimų sąlygų kaita ir sprendimas skolintis per artimiausius 6 mėn.;
- trečioje dalyje apibendrinama namų ūkių finansinė padėtis. Pateikiami duomenys apie namų ūkių pajamas, svarbiausių pajamų ir išlaidų planavimą, namų ūkių elgesį pristigus lėšų, sprendimo taupyti arba skolintis priežastis ir paskatas;
- ketvirtoje dalyje analizuojamas namų ūkių ateities vertinimas: rūpestį keliantys veiksniai ir informacija apie tai, kaip namų ūkiai vertina būsto kainų pokyčius.

Apžvalgoje sąvokos „respondentas“ ir „namų ūkis“ vartojamos sinonimiškai. Didmiesčiais vadinami Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai ir Panevėžys, kitais miestais – kiti miestai ir rajonų centrai, o kaimais – kaimo vietovės ir vienkiemiai. Toliau pateikiamas respondentų pasiskirstymas pagal amžių, gyvenamąją vietą ir namų ūkio pajamas.

1 lentelė. Apklausoje dalyvavusių respondentų pasiskirstymas pagal amžių ir gyvenamąją vietą

Amžiaus grupė	Gyvenamoji vieta			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	
18–29 m.	8,9	4,7	5,3	18,8
30–49 m.	14,3	8,7	9,8	32,8
50 m. ir daugiau	17,2	13,9	17,2	48,4
Iš viso	40,4	27,3	32,3	100,0

2 lentelė. Apklausoje dalyvavusių respondentų pasiskirstymas pagal namų ūkio pajamas

Namų ūkio pajamos, Eur	Pasiskirstymas, proc.
Iki 350	17,4
351–600	22,2
601–900	18,8
Daugiau kaip 900	24,6
Nežino, neatsakė	17,0
Iš viso	100,0

¹ Namų ūkis – tai atskirai gyvenantis vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidomis ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis. Giminytės ar vedybiniai ryšiai tarp namų ūkio asmenų nebūtinai.

² Lietuvos banko užsakymu apklausą atliko viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė UAB „Baltijos tyrimai“. Apklausa atlikta 2015 m. spalio mėn. Apklausti 1 004 namų ūkiai. Dėl pasikeitusio apklausos vykdytojo, patobulintos apklausos metodikos ir klausimyno šios apžvalgos rezultatų palyginamumas su ankstesniais yra ribotas.

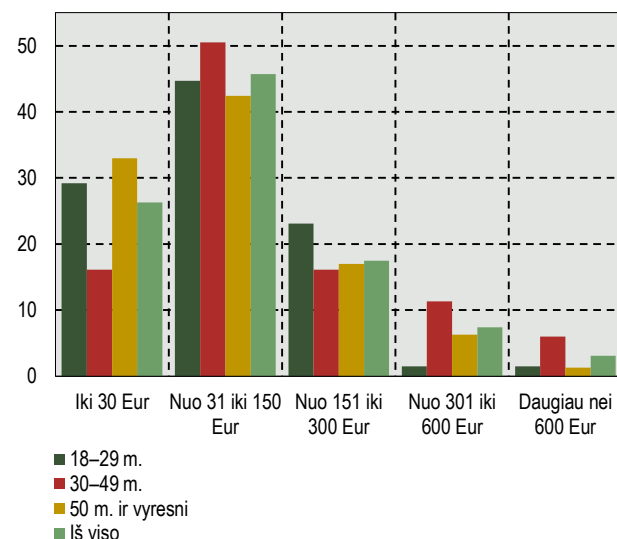
- 2015 m. antrąjį pusmetį nors šiek tiek sutaupančių namų ūkių buvo 45,5 proc. Dažniausiai (45,7 % visų sutaupusiųjų) namų ūkiai nurodė vidutiniškai per mėnesį sutaupę nuo 31 iki 150 Eur. Nors artimiausią pusmetį sutaupysiantys dažniausiai pasisakė didesnes pajamas (nuo 900 Eur per mėn.) gaunantys namų ūkiai (75,3 % tokias pajamas gaunančiųjų), tačiau sutaupyti planuojantis nurodė ir beveik kas antras (45,7 %) mažas pajamas (iki 350 Eur per mėn.) gaunantis namų ūkis. Populiariausios taupymo priemonės ir toliau buvo likvidus finansinis turtas: grynieji pinigai, laikomi namuose, ir sąskaita arba indėlis banke.
- Namų ūkiai dažniausiai taupė siekdami turėti pakankamai lėšų nenumatytoms išlaidoms (56,9 %) ar apsisaugoti nuo galimo pajamų sumažėjimo (51,6 %), o ilgalaikiams tikslams (pvz., vaikų mokslams, senatvei) nurodė taupantis kas ketvirtas namų ūkis (25,2 %).
- Šiek tiek daugiau nei kas šeštas (16,9 %) apklausoje dalyvavęs namų ūkis turėjo kokių nors finansinių įsipareigojimų. Apklausti namų ūkiai dažniausiai naudojami finansinės nuomos (lizingo) paslaugomis arba skolinosi vartojimo reikmėms. Per artimiausią pusmetį skolintis ketina 4,9 proc. apklaustų namų ūkių. Daugiausia planuojama skolintis būsto rekonstrukcijai ar remontui (22,4 % planuojančiųjų skolintis) ir nuosavo būsto įsigijimui (12,2 %).
- Apie pusę (47,1 %) apklaustų namų ūkių teigė, kad turimi finansiniai įsipareigojimai jiems buvo našta. Turimus finansinius įsipareigojimus našta daugiausia (83,9 %) laikė tie respondentai, kurie vienu iš turimų finansinių įsipareigojimų įvardijo greituosius kreditus. Negalėję laiku įvykdyti finansinių įsipareigojimų, namų ūkiai sudarė mažiau nei ketvirtadalį (22,4 %) visų namų ūkių, kurie turi finansinių įsipareigojimų. Pagrindinės įsipareigojimų nevykdymo priežastys buvo padidėjusios gyvenimo išlaidos (57,9 %) ir prarastas nuolatinis pajamų šaltinis (26,3 %).
- Daugiau nei pusė respondentų (56,4 %) nurodė, kad jų namų ūkis planuoja pajamas ir išlaidas. Be to, kuo didesnes pajamas namų ūkiai gavo, tuo labiau jie buvo linkę planuoti savo pajamas ir išlaidas. Namų ūkiai, kuriuose bent vienas narys turėjo aukštąjį išsilavinimą, savo pajamas planuoti buvo linkę labiau (66,4 %), negu tie namų ūkiai, kuriuose asmenų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, nebuvo (52,4 %).
- Pristigę pinigų apklausti namų ūkiai pirmiausia stengtųsi mažinti išlaidas – 35,7 proc. namų ūkių įvardijo tai kaip pirmąją priemonę, kurios imtųsi. Kiti dažnai nurodyti sprendimai susidūrus su finansiniais sunkumais buvo turimų santaupų naudojimas (20,5 %), skolinimasis iš giminaičių (20,1 %) ir papildomo uždarbio paieškos (12,0 %).
- Didžioji dalis namų ūkių tikėjosi, kad jų pajamos artimiausią pusmetį nesikeis, o būtiniausios išlaidos didės. Didžiausią susirūpinimą artimiausią pusmetį namų ūkiams kels maisto produktų (paminėjo 31,6 % namų ūkių) ir komunalinių paslaugų kainų kilimas (30,6 %). Apklausti namų ūkiai mažiau nerimavo dėl pajamų sumažėjimo (12,5 %), kuro kainų didėjimo (6,8 %) ir galimo darbo praradimo (6,7 %).
- Būsto kainų kilimą 2016 m. prognozavusių namų ūkių buvo reikšmingai daugiau (46,8 % apklaustų namų ūkių) nei nurodžiusių, kad jos kris (8,0 %). Būsto kainų didėjimo besitikintys namų ūkiai dažniausiai (22,5 % visų apklaustųjų) manė, kad kainos kils mažiau nei 10 proc., kilimą tarp 10 ir 20 proc. paminėjo 16,9 proc. respondentų, o didesnę nei 20 proc. kainų kilimą įvardijo 7,4 proc. apklaustųjų. Daugiau nei kas penktas (21,7 %) namų ūkis teigė manantis, kad būsto kainos per tą patį laikotarpį nepakis.

APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

1 pav. Namų ūkių, kurių didžiausias pajamas gaunantis narys priklauso nurodytai amžiaus grupei, pasiskirstymas pagal vidutinę per mėnesį sutaupomą sumą

(%, palyginti su visais atitinkamos amžiaus grupės sutaupiusiais)

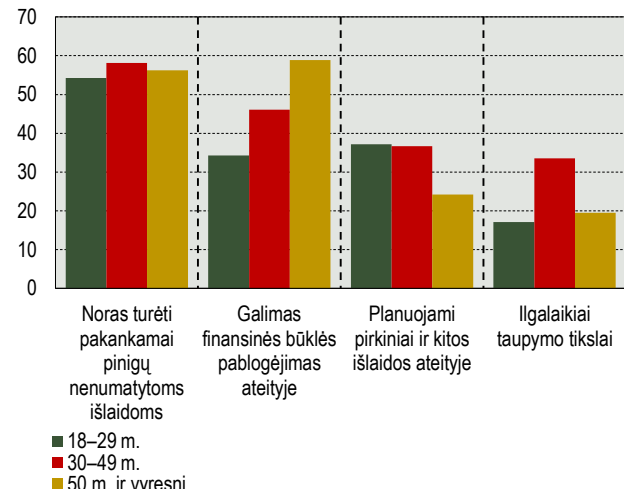
Procentai

2 pav. Namų ūkių, kurių didžiausias pajamas gaunantis narys priklauso nurodytai amžiaus grupei, pasiskirstymas pagal taupymo priežastis

(%, palyginti su visais atitinkamos amžiaus grupės namų ūkiais, kuriems pavyko sutaupyti)

Procentai

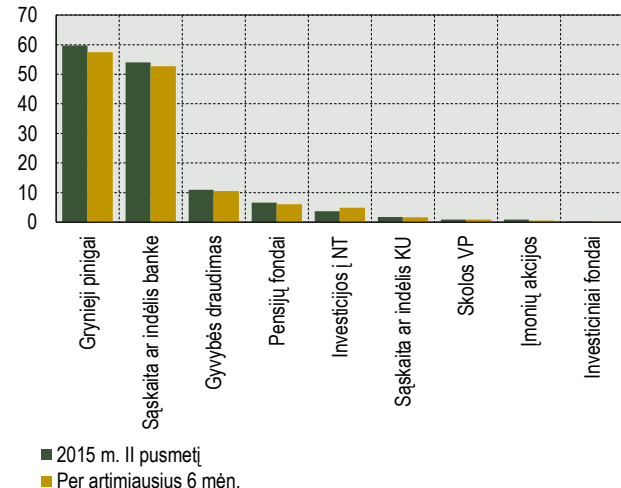

* Vienas namų ūkis gali nurodyti keletą priežasčių, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

3 pav. Taupymo priemonės pasirinkimo palyginimas

(%, palyginti su atsakiusiais atitinkamai, kad taupo arba taups)

Procentai

* Vienas namų ūkis gali turėti keletą taupymo priemonių, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

1. Namų ūkių taupymo įpročiai

Šiek tiek mažiau nei pusei (45,5 %) apklausoje dalyvavusių namų ūkių per praėjusį pusmetį pavyko sutaupyti (žr. priedo 1 lentelę). Daugiau nei kas trečiam (37,1 %) namų ūkiui lėšų sutaupyti minėtu laikotarpiu nepavyko, dar 17,4 proc. apklaustųjų nenurodė, ar sutaupė, ar ne. Dažniausiai (45,7 % visų sutaupiusių) namų ūkiai nurodė vidutiniškai per mėnesį sutaupę nuo 31 iki 150 Eur (žr. 1 pav.). Didžiausia sutaupiusių dalis buvo tarp namų ūkių, kuriuose didžiausias pajamas gaunantis narys priklauso vidutinio amžiaus (30–49 m.) grupei (49,4 %), mažiausia – tarp jaunesnio amžiaus (18–29 m.) namų ūkių (38,5 %). Namų ūkių gebėjimas taupyti nepriklausė nuo jų turimų finansinių įsipareigojimų: tiek tarp paskolų turinčių, tiek tarp nesiskolinusių namų ūkių sutaupančiųjų dalys buvo panašios (atitinkamai 43,6 % ir 45,9 %) (žr. priedo 2 lentelę).

Ateityje sutaupyti tikėjosi daugiau apklaustos dalyvių.

Namų ūkių, ketinančių sutaupyti per artimiausią pusmetį, buvo daugiau (61,1 % visų respondentų) nei sutaupiusių per praėjusius 6 mėn. (žr. priedo 3 lentelę). Nors artimiausią pusmetį sutaupysiantys dažniausiai pasisakė didesnes pajamas (nuo 900 Eur per mėn.) gaunantys namų ūkiai (75,3 % tokias pajamas gaunančiųjų), tačiau sutaupyti planuojantis nurodė ir beveik kas antras (45,7 %) mažas pajamas (iki 350 Eur per mėn.) gaunantis namų ūkis (žr. priedo 4 lentelę).

Namų ūkiai dažniausiai taupė ne konkrečiam tikslui, o siekdami turėti pakankamai lėšų nenumatytoms išlaidoms ar apsisaugoti nuo galimo pajamų sumažėjimo (žr. 2 pav. ir priedo 5 lentelę). Šias priežastis nurodė atitinkamai 56,9 ir 51,6 proc. taupančių namų ūkių. Konkrečiam tikslui (pvz., didesniam pirkiniai) taupančių namų ūkių dalis sudarė beveik trečdali (30,4 %) visų taupiusių apklaustųjų, o namų ūkių, kurie taupė siekdami gauti grąžą, dalis buvo mažiausia (3,7 %). Ilgalaičių tikslų vedinas (pvz., vaikų mokslai, senatvė) teigė taupantis kas ketvirtas (25,2 %) namų ūkis, o daugiausia (33,5 %) tokių buvo tarp tų namų ūkių, kuriuose didžiausias pajamas gaunantis narys priklausė vidutinio amžiaus (30–49 m.) grupei.

Dauguma namų ūkių rinkosi konservatyvias taupymo priemones ir artimiausiu metu reikšmingų tokio pasirinkimo pokyčių neplanuoja (žr. 3 pav. ir priedo 6 lentelę). Didžioji taupančių namų ūkių dalis (59,7 %) finansinį turtą kaupė grynaisiais pinigais namuose ir sąskaitoje ar indėliuose kredito įstaigose (55,8 %). Apklausti namų ūkiai taip pat rinkosi investicijas į gyvybės draudimo produktus (10,9 %), pensijų fondus (6,6 %) ir nekilnojamąjį turtą (3,7 %). Paklausti apie artimiausią pusmetį ketinamas rinktis taupymo priemones, namų ūkiai taip pat buvo konservatyvūs: dažniausiai minėjo grynuosius pinigus (57,4 %), sąskaitą ar indėlį kredito įstaigose (54,3 %).

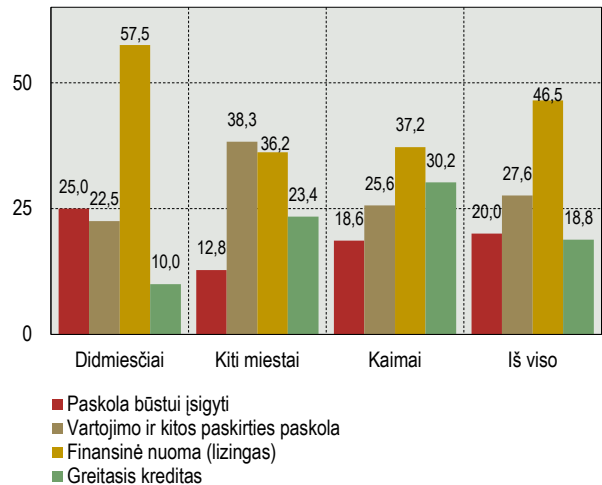
2. Namų ūkių skolinimosi įpročiai

Šiek tiek daugiau nei kas šeštas (16,9 %) apklausoje dalyvavęs namų ūkis turėjo finansinių įsipareigojimų (žr. priedo 8 lentelę). Tokių įsipareigojimų turintys respondentai daugiausia naudojami finansinės nuomos (lizingo) bendrovių paslaugomis (46,5 %) ir skolinosi vartojimo išlaidoms (27,6 %). Penktadalis (20,0 %) finansinių įsipareigojimų turinčių namų ūkių nurodė, kad yra pasiėmę paskolą būstui įsigyti, šiek tiek mažiau (18,8 %) – greituosius kreditus. Paskolų būstui įsigyti daugiausia turėjo didmiesčių namų ūkiai, o mažesniuose miestuose ir kaimuose populiarens buvo vartojimo paskolos ir greitieji kreditai (žr. 4 pav.). Be to, greituosius kreditus kaip vieną iš turimų finansinių įsipareigojimų daugiausia įvardijo mažas pajamas (iki 350 Eur) gaunantys namų ūkiai (75 % tokių namų ūkių), o gaunantys didesnes pajamas namų ūkiai daugiausia rinkosi finansinės nuomos paslaugas (žr. 5 pav.).

Beveik pusė apklaustų namų ūkių teigė, kad jų turimi finansiniai įsipareigojimai yra našta (žr. priedo 9 lentelę). Turimus finansinius įsipareigojimus kaip našta 2015 m. antrąjį pusmetį įvardijo 47,1 proc. apklaustų namų ūkių, turėjusių finansinių įsipareigojimų. Didmiesčiuose ši dalis buvo mažiausia (37,5 %), tačiau kituose miestuose ir kaimuose turimus finansinius įsipareigojimus našta laikė daugiau nei pusė pasiskolinusių respondentų (atitinkamai 57,4 % ir 53,5 %). Labiausiai finansinių įsipareigojimų našta jautė mažas pajamas gaunantys namų ūkiai. Pavyzdžiui, turimus finansinius įsipareigojimus našta laikė visi iki 350 Eur pajamų per mėnesį gaunantys apklausti namų ūkiai (žr. priedo 10 lentelę). Be to, turimus finansinius įsipareigojimus našta daugiausia (83,9 %) laikė tie respondentai, kurie vienu iš turimų finansinių įsipareigojimų įvardijo greituosius kreditus (žr. priedo 11 lentelę). Didžioji dalis namų ūkių (86,2 %), kuriems finansinių įsipareigojimų vykdymas buvo našta, nesitikėjo, kad jų vykdymas artimiausiu metu palengvės (žr. priedo 12 lentelę).

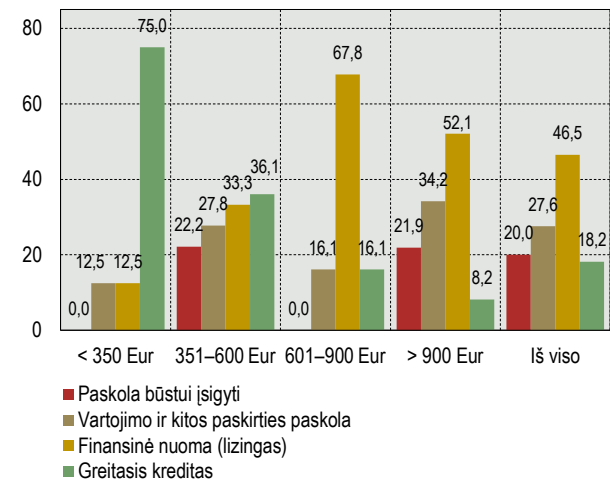
Beveik kas ketvirtas finansinių įsipareigojimų turintis namų ūkis nurodė negalėjęs jų įvykdyti bent kartą per pastarąjį pusmetį (žr. priedo 13 lentelę). Finansinių įsipareigojimų negalėjusių vykdyti namų ūkių dalis 2015 m. antrąjį pusmetį siekė 22,4 proc., o įsipareigojimų laikui negalėję vykdyti dažniausiai teigė mažiausias pajamas (iki 350 Eur) gaunantys namų ūkiai (62,5 % visų tokių pajamas gaunančių ir įsipareigojimų turinčių namų ūkių). Pagrindinėmis įsipareigojimų nevykdymo priežastimis buvo įvardytos padidėjusios gyvenimo išlaidos (57,9 %) ir prarastas nuolatinis pajamų šaltinis (26,3 %) (žr. 6 pav. ir priedo 14 lentelę).

4 pav. Nurodytoje vietovėje gyvenančių namų ūkių pasiskirstymas pagal turimų finansinių įsipareigojimų rūšį (% palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje vietovėje) Procentai

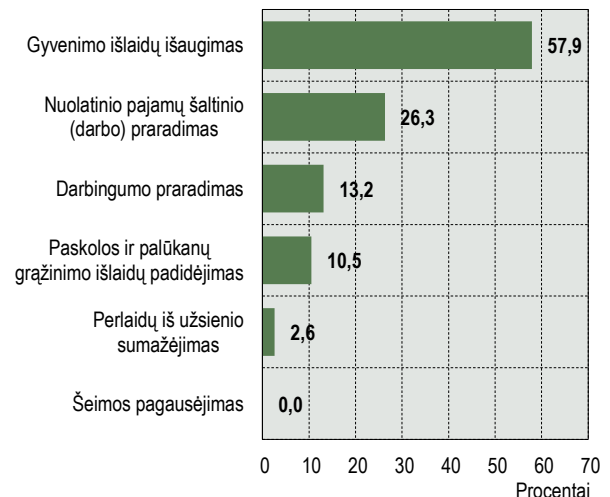
* Namų ūkiai gali turėti daugiau nei vieną finansinių įsipareigojimų rūšį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

5 pav. Nurodyto dydžio pajamas gaunančių namų ūkių pasiskirstymas pagal turimų finansinių įsipareigojimų rūšį (% palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje pajamų grupėje) Procentai

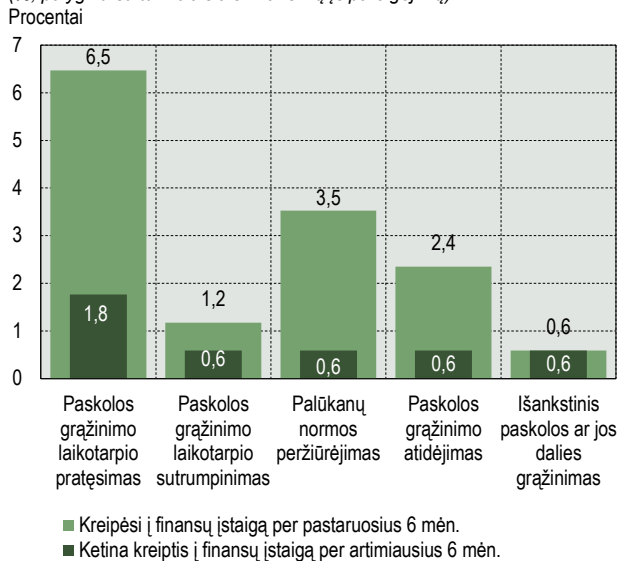
* Namų ūkiai gali turėti daugiau nei vieną finansinių įsipareigojimų rūšį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

6 pav. Namų ūkių finansinių įsipareigojimų nevykdymo metu priežastys (% palyginti su visais finansinių įsipareigojimų laikui nevykdžiusiais) Procentai

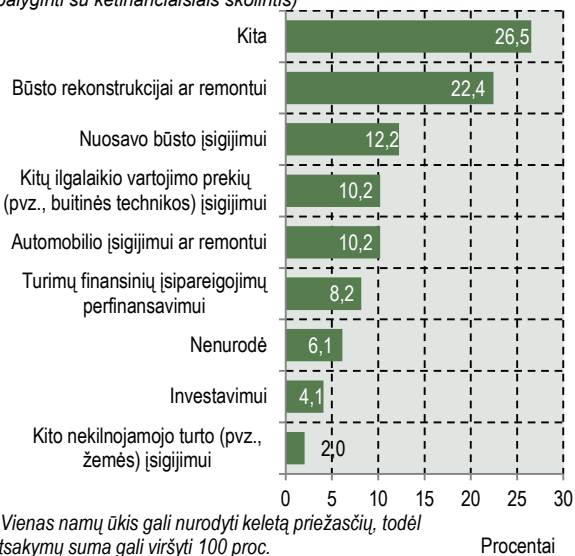

* Vienas namų ūkis gali nurodyti keletą įsipareigojimų nevykdymo metu priežasčių, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

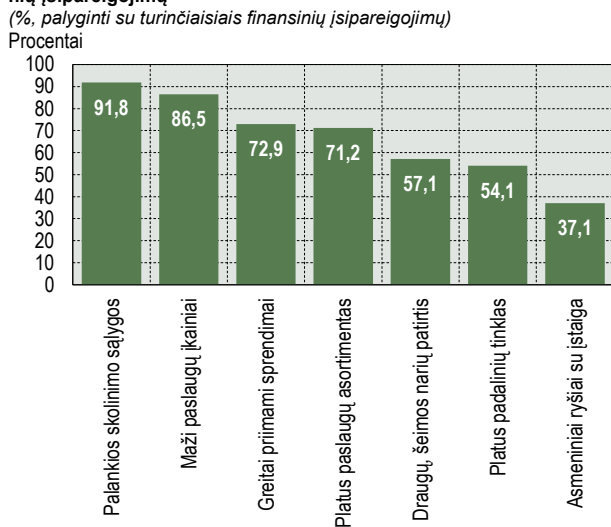
7 pav. Finansinių įsipareigojimų turinčių namų ūkių kreipimasis į finansų įstaigas dėl įsipareigojimų sąlygų keitimo (% , palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų)

8 pav. Namų ūkių ketinimų skolintis priežastys (% , palyginti su ketinančiais skolintis)

9 pav. Kriterijų svarba imant paskolą ar sudarant sutartį dėl kitų finansinių įsipareigojimų

* Namų ūkis gali nurodyti keletą kriterijų, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

Iš turinčių paskolų namų ūkių šiek tiek daugiau nei kas dešimtas kreipėsi į finansų įstaigas dėl įsipareigojimų sąlygų keitimo. 12,3 proc. namų ūkių, turinčių finansinių įsipareigojimų, per praėjusius 6 mėn. prašė pakeisti jų sąlygas (žr. priedo 15 lentelę). Daugiausia namų ūkiai į kredito įstaigas kreipėsi dėl paskolos gražinimo laikotarpio pratęsimu (6,5 % namų ūkių, turinčių įsipareigojimų; žr. 7 pav.). Tiesa, nurodžiusių, kad per artimiausius 6 mėn. dėl šios priežasties kreipsis į kredito įstaigas, buvo mažiau – 1,8 proc. Taip pat per artimiausią pusmetį mažiau namų ūkių planavo kreiptis dėl palūkanų normos peržiūrėjimo, paskolos gražinimo atidėjimo ar paskolos gražinimo laikotarpio sutrumpinimo.

Artimiausią pusmetį skolintis ketina 4,9 proc. apklaustų namų ūkių. Daugiausia namų ūkiai ketina skolintis būstui rekonstruoti ar remontuoti (22,4 %) (žr. 8 pav. ir priedo 16 lentelę). Be to, 12,2 proc. ketinančių skolintis planuoja įsigyti būstą, 10,2 proc. – automobilį ar kitas ilgalaikio vartojimo prekes, o 8,2 proc. – perfinansuoti turimus įsipareigojimus.

Palankios skolinimo sąlygos ir maži paslaugų įkainiai ir toliau buvo svarbiausi kriterijai, imant paskolą ar sudarant sutartį dėl kitų finansinių įsipareigojimų. Atitinkamai 91,8 ir 86,5 proc. apklaustųjų, turėjusių finansinių įsipareigojimų, nurodė, kad tai yra svarbūs veiksniai (žr. 9 pav. ir priedo 17 lentelę). Mažiausiai svarbiais kriterijais namų ūkiai laikė asmeninius ryšius su kredito įstaiga ir jos padalinių tinklo dydį.

3. Namų ūkių finansinės padėties vertinimas

Darbo užmokestis yra vienas iš pagrindinių pajamų šaltinių 70,2 proc. apklausoje dalyvavusių namų ūkių (žr. 10 pav. ir priedo 21 lentelę). Dalis respondentų pajamų gavo iš papildomų šaltinių – individualiosios veiklos, pensijų ar kitų socialinių išmokų, dividendų. Vienu iš pajamų šaltinių darbo užmokestį daugiausia (75,6 %) įvardijo didmiesčiuose gyvenantys namų ūkiai. Pensiją savo pajamų šaltiniu nurodė 37,7 proc., o stipendiją, pašalpas ir kitas socialines išmokas – 13,3 proc. apklaustų namų ūkių.

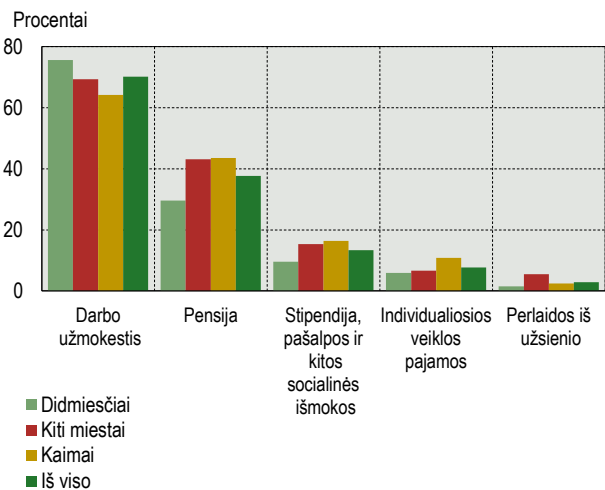
Didžioji namų ūkių dalis tikisi, kad jų pajamos artimiausią pusmetį nesikeis, o būtiniausias išlaidas didės (žr. 11 pav. ir priedo 22 lentelę). Paprašyti įvertinti būtinųjų išlaidų pokyčius per ateinančius 6 mėn., daugiausia namų ūkių (43,5 %) nurodė manantys, kad jos didės. Teigiančiųjų, kad pajamos didės, buvo mažiau – 6,8 proc. Tiesa, kad būtinios išlaidos didės, dažniausiai prognozavo tie namų ūkiai, kurie tikėjosi, kad jų pajamos taip pat bus didesnės.

Pristigę pinigų, apklausti namų ūkiai pirmiausia stengtųsi mažinti išlaidas (žr. priedo 23 lentelę). Išlaidų mažinimą kaip pirmąją priemonę, kurios imtųsi, įvardijo 35,7 proc. namų ūkių. Kiti dažnai nurodyti sprendimai, susidūrus su pinigų stygiumi, buvo turimų santaupų naudojimas (20,5 %), skolinimasis iš giminaičių (20,1 %) ir papildomo uždarbio paieškos (12,0 %). Mažiausią prioritetą namų ūkiai teikė skolinimuisi iš finansų įstaigų (bankų, kredito unių ir greitųjų kredito bendrovių) (šias tris priemones nurodė 54,7 % apklaustųjų). Turto pardavimą, kaip žemiausią prioritetą turinčią priemonę pristigus pinigų, paminėjo 13,8 proc. namų ūkių.

Daugiau nei pusė (56,4 %) apklaustų namų ūkių nurodė, kad planuoja šeimos pajamas ir išlaidas (žr. priedo 24 lentelę). Be to, kuo didesnes pajamas namų ūkiai gavo, tuo labiau jie buvo linkę planuoti savo pajamas ir išlaidas. Mažesnių miestų gyventojų, planavusių savo išlaidas, dalis buvo šiek tiek didesnė negu didžiųjų miestų ar kaimo vietovių gyventojų (žr. priedo 25 lentelę). Namų ūkiai, kuriuose bent vienas narys turėjo aukštąjį išsilavinimą, savo pajamas planuoti buvo linkę labiau (66,4 %), negu tie namų ūkiai, kuriuose asmenų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, nebuvo (52,4 %) (žr. priedo 26 lentelę).

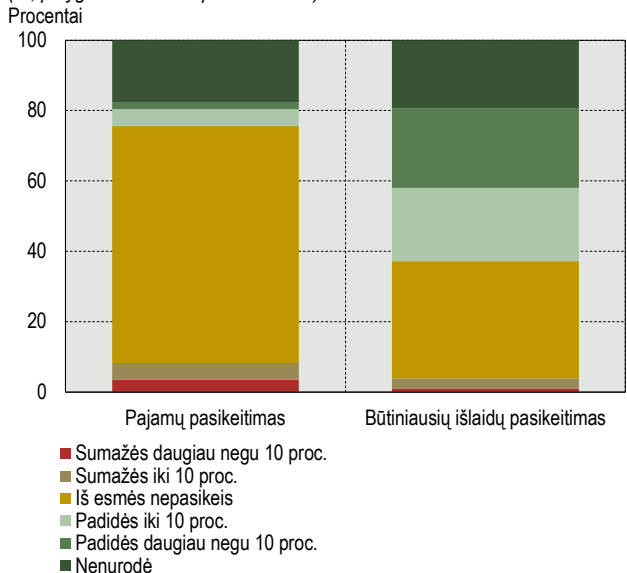
Priimant sprendimus, susijusius su finansiniais klausimais, namų ūkiams ir toliau didžiausią įtaką daro asmeninė patirtis ir pažįstamų patarimai (žr. 12 pav.). Dauguma respondentų nurodė, kad didelę įtaką jų apsisprendimui darytų asmeninė patirtis (88,4 %). Be to, apklausoje dalyvavę namų ūkiai, priimdami finansinius sprendimus, yra labiau linkę kliautis pažįstamų nuomone ir patarimais (70,6 proc.), nei konsultuotis su profesionalais (58,2 proc.).

10 pav. Nurodytoje vietovėje gyvenančių namų ūkių pasiskirstymas pagal pajamų šaltinį (% palyginti su visais atitinkamoje vietovėje gyvenančiais apklaustaisiais)

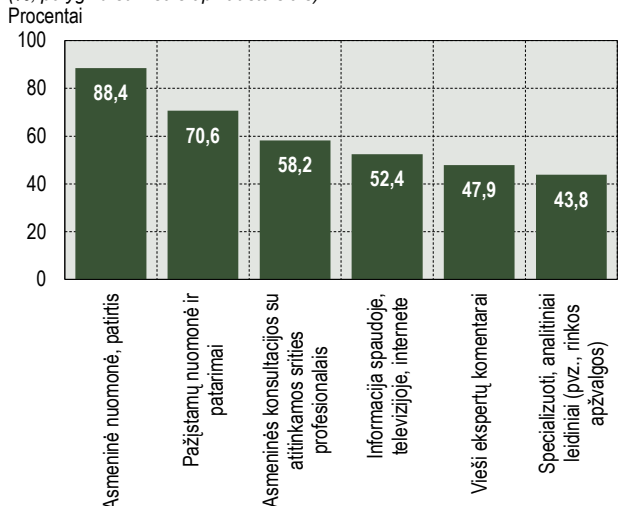

* Vienas namų ūkis gali gauti pajamų iš keleto šaltinių, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

11 pav. Pajamų ir išlaidų pokyčio per artimiausius 6 mėn. vertinimas (% palyginti su visais apklaustaisiais)

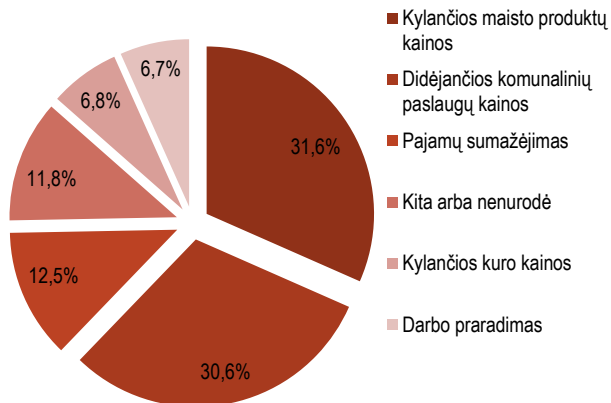

12 pav. Finansinių sprendimų priėmimui svarbūs veiksniai (% palyginti su visais apklaustaisiais)

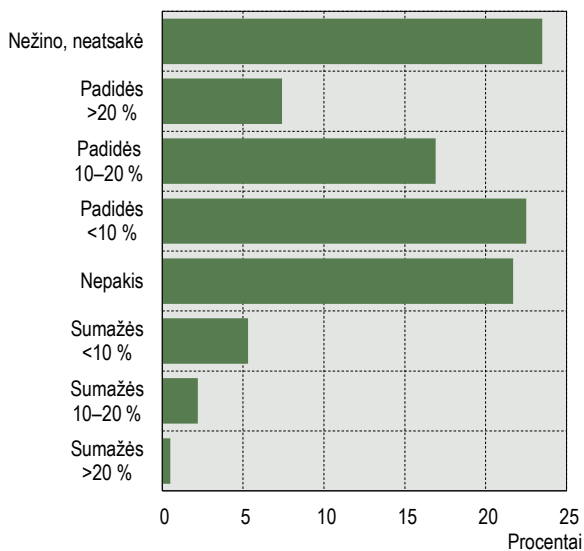

* Vienas namų ūkis gali nurodyti keletą veiksnių, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc..

13 pav. Namų ūkiams didžiausią susirūpinimą artimiausius 6 mėn. kelsiantys veiksniai
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)

14 pav. Būsto kainų pokyčių 2016 m. vertinimas
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)

4. Namų ūkių ateities vertinimas

Artimiausią pusmetį namų ūkiams didžiausią susirūpinimą kels maisto produktų (paminėjo 31,6 % apklaustųjų) ir komunalinių paslaugų (30,6 %) kainų kilimas (žr. 13 pav. ir priedo 28 lentelę). Dėl kylančių maisto produktų kainų daugiausia nerimavo kaimuose gyvenantys respondentai ir namų ūkiai, kuriuose gyveno vienas asmuo (atitinkamai 38,3 % ir 39,2 %). Kylančios komunalinių paslaugų kainos didžiausią nerimą kėlė didžiųjų miestų namų ūkiams (36,5 %). Apklausti namų ūkiai mažiau nerimavo dėl pajamų sumažėjimo (12,5 %), kuro kainų kilimo (6,8 %) ir galimo darbo praradimo (6,7 %). Dėl pajamų mažėjimo labiausiai nerimavo kaimuose (16,0 %), o mažiausiai – didmiesčiuose gyvenantys namų ūkiai (8,6 %).

Beveik pusė apklaustų namų ūkių mano, kad būsto kainos 2016 m. kils (žr. 14 pav. ir 29 lentelę). Manančiųjų, kad 2016 m. jos kils, buvo reikšmingai daugiau (46,8 % apklaustųjų), nei nurodžiusių, kad jos kris (8,0 %). Būsto kainų didėjimo besitikintys namų ūkiai dažniausiai (22,5 % respondentų) manė, kad kainos kils mažiau nei 10 proc., kilimą tarp 10 ir 20 proc. paminėjo 16,9 proc. apklaustų namų ūkių, o didesnį nei 20 proc. kainų kilimą įvardijo 7,4 proc. apklaustųjų. Daugiau nei kas penktas (21,7 %) namų ūkis teigė manantis, kad būsto kainos per šį laikotarpį nepakis.

1 lentelė. Namų ūkių, kurių didžiausias pajamas gaunantis narys priklauso nurodytai amžiaus grupei, pasiskirstymas pagal per mėnesį vidutiniškai sutaupyta sumą per praėjusius 6 mėn.
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Vidutiniškai per mėnesį sutaupoma suma	18–29 m.	30–49 m.	50 m. ir vyresni	Visos amžiaus grupės
Nieko nesutaupo	48,4	31,0	39,5	37,1
Nenurodė	13,2	19,6	16,5	17,4
Taupančiųjų dalis	38,5	49,4	43,9	45,5
<i>Iki 30 Eur</i>	29,2	16,1	33,0	26,3
<i>31–150 Eur</i>	44,7	50,5	42,4	45,7
<i>151–300 Eur</i>	23,1	16,1	17,0	17,5
<i>301–600 Eur</i>	1,5	11,3	6,3	7,4
<i>per 600 Eur</i>	1,5	6,0	1,3	3,1
<i>Iš viso</i>	100,0	100,0	100,0	100,0
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

2 lentelė. Namų ūkių, turinčių finansinių įsipareigojimų ir jų neturinčių, pasiskirstymas pagal tai, ar jiems per praėjusius 6 mėn. pavyko sutaupyti
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Namų ūkio taupymas	Turi įsipareigojimų	Neturi įsipareigojimų	Iš viso
Sutaupo	43,6	45,9	45,5
Nesutaupo	38,2	36,8	37,1
Nežino, nenurodė	18,2	17,3	17,4
Iš viso	100,0	100,0	100,0

3 lentelė. Namų ūkių, priklausančių nurodytai grupei sutaupymo per praėjusius 6 mėn. atžvilgiu, pasiskirstymas pagal pasirinkimą taupyti per ateinančius 6 mėn.
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Sieks sutaupyti per artimiausius 6 mėn.	Namų ūkis sutaupė per praėjusius 6 mėn.			Iš viso
	taip	ne	nežino, nenurodė	
Taip	91,7	27,2	53,1	61,1
Ne	2,8	48,9	2,3	19,8
Nežino, nenurodė	5,5	23,9	44,6	19,1
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

4 lentelė. Namų ūkių, priklausančių nurodyto dydžio pajamų grupei, pasiskirstymas pagal pasirinkimą taupyti per ateinančius 6 mėn.
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur	Namų ūkis sieks sutaupyti per artimiausius 6 mėn.			
	taip	ne	nežino arba nenurodė	Iš viso
Iki 350	45,7	38,3	16,0	100,0
351–600	52,9	26,0	21,1	100,0
601–900	70,4	15,3	14,3	100,0
Per 900	75,3	9,7	15,0	100,0
Nežino, nenurodė	56,4	12,4	31,2	100,0
Iš viso	61,1	19,8	19,1	100,0

5 lentelė. Namų ūkių, kurių didžiausias pajamas gaunantis narys priklauso nurodytai amžiaus grupei, pasiskirstymas pagal sprendimą taupyti lemiančias priežastis
(%, palyginti su atitinkamos grupės namų ūkiais, kuriems pavyko sutaupyti)

Taupymo priežastis	18–29 m.	30–49 m.	50 m. ir vyresni	Iš viso
Noras turėti pakankamai pinigų nenumatytoms išlaidoms	54,3	58,1	56,3	56,9
Planuojami pirkiniai ir kitos išlaidos ateityje	37,1	36,6	24,2	30,4
Galimas finansinės būklės pablogėjimas ateityje	34,3	46,1	58,9	51,6
Palankios turto grąžos galimybės	5,7	7,3	0,4	3,7
Ilgalaikiai tikslai	17,1	33,5	19,5	25,2

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną priežastį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

6 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal per praėjusius 6 mėn. turėtas ir per ateinančius 6 mėn. ketinamas turėti taupymo priemones
(%, palyginti su atitinkamos grupės namų ūkiais, kuriems pavyko sutaupyti)

Taupymo priemonė	Per praėjusius 6 mėn.				Per ateinančius 6 mėn. (iš viso)
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	iš viso	
Santaupos namuose grynaisiais pinigais	50,6	52,5	74,5	59,7	57,4
Sąskaita ar indėlis banke	64,5	60,8	38,2	54,0	52,7
Sąskaita ar indėlis kredito unijoje	2,3	3,3	0,0	1,8	1,6
Gyvybės draudimas	13,4	14,2	6,1	10,9	10,4
Investiciniai vienetai pensijų fonde	10,5	5,0	3,6	6,6	6,0
Investiciniai vienetai investicijų fonde	0,6	0,0	0,0	0,2	0,3
Skolos vertybiniai popieriai	1,7	0,8	0,0	0,9	0,8
Investicijos į nekilnojamąjį turtą	3,5	5,0	3,0	3,7	4,9
Įmonių akcijos	1,2	0,8	0,6	0,9	0,5
Kita arba nenurodė	2,3	3,3	1,2	2,2	3,9

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną priemonę, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

7 lentelė. Namų ūkių, išsilavinimo atžvilgiu priklausančių nurodytai grupei, pasiskirstymas pagal per praėjusius 6 mėn. turėtas taupymo priemones
(%, palyginti su atitinkamos grupės namų ūkiais, kuriems pavyko sutaupyti)

Taupymo priemonė	Bent vienas namų ūkio narys turi aukštąjį išsilavinimą	Nė vienas namų ūkio narys neturi aukštojo išsilavinimo	Iš viso
Santaupos namuose grynaisiais pinigais	40,9	71,5	59,7
Sąskaita ar indėlis banke	69,9	44,1	54,0
Sąskaita ar indėlis kredito unijoje	3,4	0,7	1,8
Gyvybės draudimas	17,0	7,1	10,9
Investiciniai vienetai pensijų fonde	11,4	3,6	6,6
Investiciniai vienetai investicijų fonde	0,6	0,0	0,2
Skolos vertybiniai popieriai	2,3	0,0	0,9
Įmonių akcijos	1,7	0,4	3,7
Investicijos į nekilnojamąjį turtą	7,4	1,4	0,9
Nežino, nenurodė	2,3	2,1	2,2
Kita	0,0	0,0	0,0

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną priemonę, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

8 lentelė. Namų ūkių, priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal per praėjusius 6 mėn. turėtų finansinių įsipareigojimų rūšį
(%, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Įsipareigojimų rūšis	Iš viso	Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur				
		iki 350	351–600	601–900	per 900	nenurodė
Turi finansinių įsipareigojimų	16,9	4,6	16,1	16,4	29,6	12,9
Paskola būstui įsigyti	20,0	0,0	22,2	0,0	21,9	45,5
Vartojimo ar kitos paskirties paskola	27,6	12,5	27,8	16,1	34,2	27,3
Finansinė nuoma (lizingas)	46,5	12,5	33,3	67,8	52,1	31,8
Greitasis kreditas	18,8	75,0	36,1	16,1	8,2	9,1

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną finansinių įsipareigojimų rūšį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

9 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal tai, ar turimi finansiniai įsipareigojimai jiems yra našta

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansiniai įsipareigojimai	Didmiesčiai	Kiti miestai	Kaimai	Iš viso
Yra našta	37,5	57,4	53,5	47,1
Nėra našta	60,0	42,6	44,2	51,1
Nežino, nenurodė	2,5	0,0	2,3	1,8
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

10 lentelė. Namų ūkių, priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal tai, ar turimi finansiniai įsipareigojimai jiems yra našta

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur	Yra našta	Nėra našta	Nenurodė	Iš viso
Iki 350	100,0	0,0	0,0	100,0
351–600	77,8	22,2	0,0	100,0
601–900	32,3	67,7	0,0	100,0
Per 900	28,8	67,1	4,1	100,0
Nežino, nenurodė	59,1	40,9	0,0	100,0
Iš viso	47,1	51,1	1,8	100,0

11 lentelė. Namų ūkių, turinčių nurodytos rūšies finansinių įsipareigojimų, pasiskirstymas pagal tai, ar turimi finansiniai įsipareigojimai jiems yra našta

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansiniai įsipareigojimai	Turimų įsipareigojimų rūšis				Iš viso
	paskola būstui įsigyti	vartojimo ar kitos paskirties paskola	finansinė nuoma (lizingas)	greitieji kreditai	
Yra našta	70,6	51,1	26,6	83,9	47,1
Nėra našta	23,5	48,9	73,4	12,9	51,1
Nežino, nenurodė	5,9	0,0	0,0	3,2	1,8
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

12 lentelė. Namų ūkių, nurodžiusių, ar turimi finansiniai įsipareigojimai yra našta, pasiskirstymas pagal vertinimą, ar finansiniai įsipareigojimai bus našta per artimiausius 6 mėn.

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansiniai įsipareigojimai per artimiausius 6 mėn.	Yra našta	Nėra našta	Iš viso
Bus našta	86,2	1,1	41,2
Nebus našta	7,5	82,8	45,9
Nežino, nenurodė	6,3	16,1	12,9
Iš viso	100,0	100,0	100,0

13 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje arba priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal finansinių įsipareigojimų vykdymą per praėjusius 6 mėn.

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansinių įsipareigojimų vykdymas	Gyvenamoji vieta			Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur					Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	iki 350	351–600	601–900	per 900	nenurodė	
Buvo nevykdymo atvejų	18,8	27,7	23,3	62,5	41,7	9,7	15,1	18,2	22,4
Nevykdyto atvejų nebuvo	77,5	66,0	74,4	25,0	55,6	87,1	80,8	77,3	73,5
Nežino, nenurodė	3,8	6,4	2,3	12,5	2,8	3,2	4,1	4,5	4,1
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

14 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal finansinių įsipareigojimų nevykdymo priežastis

(%, palyginti su nevykdžiusiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansinių įsipareigojimų nevykdymo priežastys	Gyvenamoji vieta			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	
Gyvenimo išlaidų padidėjimas	46,7	61,5	70,0	57,9
Nuolatinio pajamų šaltinio praradimas	20,0	30,8	30,0	26,3
Darbo užmokesčio sumažėjimas	13,3	30,8	20,0	21,1
Darbingumo praradimas	20,0	7,7	10,0	13,2
Paskolos ir palūkanų grąžinimo išlaidų padidėjimas	13,3	15,4	0,0	10,5
Perlaidų iš užsienio sumažėjimas	0,0	0,0	10,0	2,6
Kita	13,3	0,0	0,0	5,3

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną priežastį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

15 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal tai, ar per praėjusius 6 mėn. jie kreipėsi į kredito įstaigas dėl finansinių įsipareigojimų sąlygų keitimo

(%, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Kreipimasis dėl finansinių įsipareigojimų sąlygų keitimo	Gyvenamoji vieta			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	
Nesikreipė	90,0	87,2	79,1	86,5
Nežino, nenurodė	1,3	0,0	2,3	1,2
Kreipėsi dėl:	8,7	12,8	18,6	12,3
paskolos grąžinimo termino pratęsimo	11,1	71,4	62,5	45,8
palūkanų normų peržiūrėjimo	44,4	14,3	12,5	25,0
paskolos grąžinimo atidėjimo	22,2	0,0	25,0	16,7
paskolos grąžinimo laikotarpio sutrumpinimo	11,1	14,3	0,0	8,3
išankstinio paskolos ar jos dalies grąžinimo	11,1	0,0	0,0	4,2
iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

16 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje arba priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal tai, kam ketinama skolintis per ateinančius 6 mėn.

(%, palyginti su ketinančiais skolintis atitinkamoje grupėje)

Priežastys	Gyvenamoji vieta			Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur					Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	iki 350	351–600	601–900	per 900	nenurodė	
Ketinančiųjų skolintis dalis (palyginti su visais grupės respondentais)	6,7	3,6	3,7	6,3	6,3	3,2	4,0	4,7	4,9
Nuosavo būsto įsigijimui	22,2	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7	10,0	50,0	12,2
Būsto rekonstrukcijai ir remontui	14,8	40,0	25,0	9,1	14,3	33,3	50,0	12,5	22,4
Turimų finansinių įsipareigojimų perfinansavimui	0,0	20,0	16,7	18,2	0,0	0,0	0,0	25,0	8,2
Ilgalaikio vartojimo prekių (pvz., buitinės technikos) įsigijimui	7,4	20,0	8,3	0,0	21,4	16,7	10,0	0,0	10,2
Kito nekilnojamojo turto (pvz., žemės), įsigijimui	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	2,0
Automobilio įsigijimui ar remontui	14,8	0,0	8,3	0,0	7,1	16,7	20,0	12,5	10,2
Kita	29,6	10,0	33,3	63,6	35,7	16,7	0,0	0,0	26,5
Investavimui	0,0	10,0	8,3	0,0	7,1	0,0	10,0	0,0	4,1

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną priežastį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

17 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje arba priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal tai, kokie veiksniai jiems buvo svarbūs imant paskolą, sudarant finansinės nuomos (lizingo) sutartį ar prisiimant kitą finansinį įsipareigojimą

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Veiksniai	Gyvenamoji vieta			Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur					Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	iki 350	351–600	601–900	per 900	nenurodė	
Asmeniniai ryšiai su įstaiga	40,0	31,9	37,2	50,00	33,33	29,03	32,88	63,64	37,1
Draugų, šeimos narių patirtis	60,0	63,8	44,2	50,00	33,33	70,97	56,16	81,82	57,1
Įstaiga greitai priima sprendimus	75,0	74,5	67,4	62,50	61,11	80,65	75,34	77,27	72,9
Įstaiga turi platų paslaugų asortimentą	70,0	76,6	67,4	50,00	55,56	74,19	76,71	81,82	71,2
Įstaiga turi platų padalinių tinklą	60,0	55,3	41,9	37,50	36,11	54,84	60,27	68,18	54,1
Įstaigos skolinimo sąlygos yra palankios	92,5	89,4	93,0	87,50	80,56	93,55	97,26	90,91	91,8
Įstaigos siūlomų paslaugų kainai yra maži	88,8	85,1	83,7	75,00	72,22	87,10	91,78	95,45	86,5

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną veiksnį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

18 lentelė. Namų ūkių, turinčių nurodytą skaičių finansinių įsipareigojimų, pasiskirstymas pagal tai, ar turimi finansiniai įsipareigojimai jiems yra našta

(%, palyginti su turinčiaisiais atitinkamą skaičių finansinių įsipareigojimų)

Finansinių įsipareigojimų skaičius	Yra našta	Nėra našta	Nenurodė	Iš viso
1	43,6	54,4	2,0	100,0
2	70,0	30,0	0,0	100,0
3	100,0	0,0	0,0	100,0

19 lentelė. Namų ūkių, turinčių nurodytos rūšies finansinių įsipareigojimų, pasiskirstymas pagal tai, ar jiems per praėjusius 6 mėn. pavyko sutaupyti

(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Pavyksta sutaupyti	Paskola būstui įsigyti	Vartojimo ar kitos paskirties paskola	Finansinė nuoma (lizingas)	Greitieji kreditai	Neturi finansinių įsipareigojimų arba nenurodė	Iš viso
Taip	35,3	44,7	55,7	18,8	45,9	45,5
Ne	38,2	38,3	25,3	71,8	36,8	37,1
Nežino, nenurodė	26,5	17,0	19,0	9,4	17,3	17,4
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

20 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal turimų finansinių įsipareigojimų rūšį

(%, palyginti su turinčiaisiais įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Įsipareigojimų rūšis	Didmiesčiai	Kiti miestai	Kaimai	Iš viso
Paskola būstui įsigyti	25,0	12,8	18,6	20,0
Vartojimo ar kitos paskirties paskola	22,5	38,3	25,6	27,6
Finansinė nuoma (lizingas)	57,5	36,2	37,2	46,5
Greitasis kreditas	10,0	23,4	30,2	18,8

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną finansinių įsipareigojimų rūšį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

21 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal gaunamų pajamų šaltinius

(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Namų ūkių pajamų šaltiniai	Gyvenamoji vieta			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	
Darbo užmokestis	75,6	69,3	64,2	70,2
Individualiosios veiklos pajamos	5,9	6,6	10,8	7,7
Pensija	29,6	43,1	43,5	37,7
Stipendija, pašalpos ir kitos socialinės išmokos	9,6	15,3	16,4	13,3
Perlaidos iš užsienio	1,5	5,5	2,5	2,9
Dividendai ir kitos pajamos iš turto	2,5	1,1	1,5	1,8
Nežino, nenurodė	0,2	0,0	0,0	0,1
Kita	1,4	0,4	1,2	1,1

* Namų ūkiai gali nurodyti daugiau nei vieną šaltinį, todėl atsakymų suma gali viršyti 100 proc.

22 lentelė. Namų ūkių, pateikusių nurodytą vertinimą dėl pajamų pasikeitimo per artimiausius 6 mėn., pasiskirstymas pagal prognozuojamą būtinųjų išlaidų pokytį
(%, palyginti su pajamų pokytį prognozuojančiųjų grupe)

Būtiniosios išlaidos	Pajamos						Iš viso
	sumažės daugiau negu 10 %	sumažės iki 10 %	iš esmės nepasikeis	padidės iki 10 %	padidės daugiau negu 10 %	nenurodė	
Sumažės daugiau negu 10 %	14,3	2,1	0,6	0,0	0,0	0,0	1,0
Sumažės iki 10 %	14,3	14,9	1,9	2,1	15,0	0,0	2,9
Iš esmės nepasikeis	20,0	19,1	44,1	25,0	5,0	4,0	33,3
Padidės iki 10 %	17,1	36,3	24,5	20,8	15,0	4,0	20,8
Padidės daugiau negu 10 %	25,7	25,5	23,9	47,9	50,0	6,8	22,7
Nežino, nenurodė	8,6	2,1	5,0	4,2	15,0	85,2	19,3
Iš viso (% apklaustųjų)	3,5	4,7	67,4	4,8	2,0	17,6	100,0

23 lentelė. Ketinamų imtis priemonių pritrūkus pinigų prioritetai
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)

Priemonės	Aukščiausias prioritetas	Žemiausias prioritetas
Mažinti išlaidas	35,7	1,9
Naudoti santaupas	20,5	1,1
Ieškoti papildomo pajamų šaltinio (antras darbas)	12,0	1,7
Skolintis iš giminaičių ar draugų	20,1	3,9
Pasinaudoti kredito kortele	2,5	9,1
Parduoti turtą (nekilnojamąjį, investicijas)	0,3	13,8
Pasinaudoti greitųjų kreditų įmonių paslaugomis	0,6	22,5
Imti paskolą banke	2,1	25,0
Imti paskolą kredito unijoje	0,5	7,2
Nežino, nenurodė	5,7	13,8
Iš viso	100,0	100,0

24 lentelė. Namų ūkių, priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal pajamų ir išlaidų planavimą
(%, palyginti su atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Išlaidos ir pajamos	Namų ūkio pajamos per mėnesį, Eur					Iš viso
	iki 350	351–600	601–900	per 900	nenurodė	
Planuojamos	38,9	55,2	60,3	65,2	59,4	56,4
Neplanuojamos	50,3	37,7	32,8	27,5	30,0	35,2
Nežino, nenurodė	10,8	7,1	6,9	7,3	10,6	8,4
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

25 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje, pasiskirstymas pagal pajamų ir išlaidų planavimą
(%, palyginti su atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Gyvenamoji vieta	Namų ūkis planuoja pajamas ir išlaidas	Namų ūkis neplanuoja pajamų ir išlaidų	Nenurodė	Iš viso
Didmiesčiai	54,2	35,5	10,3	100,0
Kiti miestai	61,7	31,4	6,9	100,0
Kaimai	54,9	38,0	7,1	100,0
Iš viso	56,4	35,2	8,4	100,0

26 lentelė. Namų ūkių, priklausančių nurodytai išsilavinimo grupei, pasiskirstymas pagal pajamų ir išlaidų planavimą
(%, palyginti su namų ūkiais, kuriuose gyvena atitinkamo išsilavinimo asmenys)

Namų ūkio asmenų išsilavinimas	Planuoja	Neplanuoja	Nenurodė	Iš viso
Bent vienas namų ūkio narys turi aukštąjį išsilavinimą	66,4	26,1	7,5	100,0
Nė vienas namų ūkio narys neturi aukštojo išsilavinimo	52,4	38,9	8,7	100,0
Iš viso	56,4	35,2	8,4	100,0

27 lentelė. Namų ūkių pasiskirstymas pagal pajamų ir būtinausių išlaidų pasikeitimo per artimiausius 6 mėn. prognozę (% , palyginti su apklaustaisiais)

Pokytis per artimiausius 6 mėn.	Pajamos	Būtinausios išlaidos
Sumažės daugiau negu 10 %	3,5	1,0
Sumažės iki 10 %	4,7	2,9
Iš esmės nepasikeis	67,4	33,3
Padidės iki 10 %	4,8	20,8
Padidės daugiau negu 10 %	2,0	22,7
Nežino, nenurodė	17,6	19,3
Iš viso	100,0	100,0

28 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje arba turinčių nurodytą narių skaičių, pasiskirstymas pagal didžiausią susirūpinimą per ateinančius 6 mėn. kelsiančias priežastis (% , palyginti su atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Priežastys	Gyvenamoji vieta			Namų ūkio dydis			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	vienas	du	trys ir daugiau	
Kylančios maisto produktų kainos	28,1	28,8	38,3	39,2	27,6	30,8	31,6
Didėjančios komunalinių paslaugų kainos	36,5	34,3	20,1	29,1	36,4	26,6	30,6
Kylančios kuro kainos	4,2	8,0	9,0	4,4	7,7	7,3	6,8
Pajamų sumažėjimas	8,6	13,9	16,0	8,8	12,5	14,4	12,5
Darbo praradimas	7,1	5,5	7,1	4,4	5,4	8,9	6,7
Kita arba nenurodė	15,5	9,5	9,6	14,1	10,4	12,0	11,8
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

29 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje arba priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal būsto kainų prognozę 2016 m.

Kainos pokytis	Gyvenamoji vieta			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	
Sumažės >20 %	0,2	0,7	0,6	0,5
Sumažės 10–20 %	1,5	1,5	3,7	2,2
Sumažės <10 %	5,9	4,7	4,9	5,3
Nepakis	28,3	17,9	16,7	21,7
Padidės <10 %	23,4	19,7	23,8	22,5
Padidės 10–20 %	14,0	20,8	17,3	16,9
Padidės >20 %	4,4	7,3	11,1	7,4
Nežino, nenurodė	22,3	27,4	21,9	23,5
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

30 lentelė. Namų ūkių, gyvenančių nurodytoje vietovėje arba priklausančių nurodytai pajamų grupei, pasiskirstymas pagal būsto kainų prognozę 2015 m. pabaigoje

Kainos pokytis	Gyvenamoji vieta			Iš viso
	didmiesčiai	kiti miestai	kaimai	
Sumažės >20 %	1,2	0,4	0,6	0,8
Sumažės 10–20 %	1,2	3,3	1,5	1,9
Sumažės <10 %	4,4	5,5	9,0	6,2
Nepakis	44,8	35,4	36,7	39,6
Padidės <10 %	22,2	18,2	21,3	20,8
Padidės 10–20 %	5,2	7,3	8,3	6,8
Padidės >20 %	1,5	2,6	4,6	2,8
Nežino, nenurodė	19,5	27,4	17,9	21,1
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0